

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 279

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3853) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3853 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Çevre Komisyonu Raporu	6
• Dışişleri Komisyonu Raporu	10
• Teklif Metni	16
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	16
• Anlaşma Metni	17
• Beyan	32

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 884506 evrak numaralı "Paris Anlaşması"nın beyan ile birlikte onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3853)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Çevre Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Küresel ısınmanın iklim üzerindeki olumsuz etkilerine karşı uluslararası alandaki ilk ve en önemli adım olan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, 16/10/2003 tarihli ve 4990 sayılı Kanun ile uygun bulunarak 11/11/2003 tarihli ve 2003/6458 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmıştır. Bahse konu Sözleşmenin 21 inci Taraflar Konferansında 12/12/2015 tarihinde kabul edilen Paris Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti adına 22/4/2016 tarihinde imzalanmıştır.

Paris Anlaşması temel olarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine dayanmaktadır ve Kyoto Protokolünün sona erme tarihi olan 2020 sonrası iklim değişikliği rejimini düzenlemeyi amaçlamaktadır. Paris Anlaşmasının uzun dönemli hedefi, endüstriyelleşme öncesi döneme kıyasla küresel sıcaklık artışının 2°C'nin olabildiğince altında (mümkünse 1,5°C derece seviyesinde) tutulmasıdır.

Anlaşmanın diğer bir önemli özelliği, Kyoto Protokolünden farklı olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin Ulusal Katkı Beyanları (Nationally Determined Contribution/NDC) ile azaltım eylemine katılmasıdır. Ulusal Katkı Beyanları, taraf ülkelerin ulusal şartları çerçevesinde kendi belirledikleri ve bağlayıcı olmayan gönüllü hedeflerden oluşan katkılardır. Bu kapsamda, ülkemiz Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanını sera gazı emisyonlarının referans senaryoya (BAU) göre 2030 yılında % 21 oranına kadar azaltılması hedefiyle 30/9/2015 tarihinde Sözleşme Sekretaryasına sunmuştur.

Ülkemiz, coğrafi konum olarak iklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarından en fazla etkilenecek bölgelerden biri olan Akdeniz makro-iklim kuşağında yer almaktadır. Türkiye Cumhuriyeti tarafından Paris Anlaşmasının onaylanması, Anlaşmanın hedeflerine ulaşılması ve bu hususta küresel işbirliğine dâhil olunması bakımından önem arz etmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-41826

28 Eylül 2021

Konu: Paris Anlaşması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin 21 inci Taraflar Konferansında kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Nisan 2016 tarihinde imzalanan “Paris Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince beyan ile onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

5/10/2021

Esas No: 2/3853

Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 28/9/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Paris Anlaşması” 01/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Sayın Mustafa Şentop imzasıyla “Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 01/10/2021 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/3853 esas numaralı Kanun Teklifi Komisyonumuzun 5/10/2021 tarihli toplantısında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği (TBB), Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) ile İklim Değişikliği Politika ve Araştırma Derneği yetkililerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Teklif ile, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’ne dayanan ve Kyoto Protokolü’nün sona erme tarihi olan 2020 sonrası iklim değişikliği rejimini düzenlemeyi amaçlayan Anlaşma’nın beyan ile birlikte onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuz üyelerince İhtüzüğün 23’üncü maddesi uyarınca Kanun Teklifinin tümü üzerinde görüşme yapılmasına, maddelerin ayrıca görüşülmemesine karar vermiştir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçilmeden Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bakan Yardımcısı Mehmet Emin Birpınar’ın yaptığı sunumda;

- Uzun süre boyunca iklimde gözlenen doğal değişimler ile doğrudan ya da dolaylı olarak insan faaliyetlerinin neticesinde ortaya çıkan ve atmosferin yapısını bozan değişiklik olarak ortaya çıkan iklim değişikliğinin küresel ısınma ve sera etkisine neden olduğu, bu nedenle iklim değişikliğinin olumsuz etkileri tüm dünya ülkelerinin ortak sorunu haline geldiği,

- Sera etkisine, petrol, kömür, doğalgaz gibi fosil yakıtlar, atık depolama sahaları, pirinç tarlaları, çiftlik gübreleri, tarımsal faaliyetler, sanayi (özellikle naylon üretimi), soğutucular, klimalar, köpük ürünler, yalıtım malzemeleri, spreyler ve perflorokarbonların yol açtığı,

- Sera etkisinin dünyanın aşırı ısınmasına neden olması sonucu yoğun kuraklıkların yaşanmaya başladığı, Dünya Bankasının tahminine göre 2050 yılında 140 milyon kişinin göç etmek zorunda kalacağını öngörüldüğü,

- BM tarafından hazırlanan bir çalışmada yıkıcı etkiye sahip afetlerin son 20 yılda Dünyada önemli artış gösterdiği ve bu artışın özellikle de iklim ile ilişkili afetlerde gerçekleştiği ve iklim ile ilişkili afetlerin tüm afetlerin yaklaşık %91’ini oluşturduğunun vurgulandığı,

- Ülkemiz, coğrafi konum olarak iklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarından en fazla etkilenecek bölgelerden biri olan Akdeniz makro-iklim kuşağında yer aldığı, iklim değişikliği etkilerini, son yıllarda sel, orman yangını, deniz müsilajı ve kuraklık olarak ülkemizde kendisini gösterdiğini,

- Türkiye'nin BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesini (İklim Anayasası) 1992 yılında onayladığı, bu Sözleşmede ülkemiz, OECD üyeliği nedeniyle gelişmiş ülkelerin bulunduğu Ek-1 ve finans sağlayan gelişmiş ülkelerin olduğu Ek-2 listelerinde yer aldığı, bu durumun gerçekçi bir belirleme olmadığı, bu nedenle finans sağlayan ülkeler listesi olan Ek 2'den Türkiye'nin 2001 yılında, ilgili ülkelerin onaylamasıyla çıktığı,

- BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine göre; Türkiye'nin mutlak emisyon sınırlanmasına tabi olduğu, bu kapsamda ülkemizin sanayileşmesini tamamlamış gelişmiş ülkeler kategorisinde yer aldığı,

- BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin uygulaması olan Paris Anlaşmasını, 12 Aralık 2015 tarihinde 195 ülke tarafından kabul edildiği, Türkiye'nin bu Anlaşmayı 22 Nisan 2016 tarihinde imzaladığı, Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadeledeki samimiyetini göstermek adına Anlaşmayı imzaladığı, ancak taraf olmadığı,

- Türkiye'nin Paris Anlaşmasının, sera gazı etkisine sebep olan gelişmiş ülkeler kategorisinde olduğu için onaylamadığı, çünkü öngörülen taahhütlerin ülkemizin sanayileşme çabalarına engel teşkil edebileceğinin hesaplandığı,

- Aradan geçen 5 yıl içinde, AB'nin ve diğer uluslararası kuruluşların iklim değişikliği ile ilgili yeni finansman kaynakları yaratması, AB tarafından, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına uygun biçimde iklim politikaları konusunda gerekli adımları atmayan ülkelere ithal edilecek enerji ve karbon yoğun ürünlere sınırda karbon vergisi uygulanacağı belirtilmesi ve 2020 yılında Türkiye'nin ihracatının %42'sinin AB'ye yapıldığı dikkate alındığında, Türkiye'nin Paris Anlaşmasını onaylamasının daha yararlı olacağı görüldüğü,

- Avrupa Birliği, 2050 yılı sera gazı emisyonlarını net olarak sıfırlamayı hedeflediği, bu kapsamda kalkınma anlayışında bir radikal dönüşüm beyanı ortaya koyduğu,

- AB'nin son dönemde yaptığı anlaşmaların tamamında Paris Anlaşması'na taraf olma ve Anlaşmayı etkin bir şekilde uygulamaya ilişkin bağlayıcı taahhüt içerdiğini, bu nedenle Paris Anlaşmasını, gelecekte yapılacak kapsamlı ticaret anlaşmalarının hepsinde olmazsa olmaz bir unsur haline geleceği,

İfade edilmiştir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde:

- Çevre konusunun siyaset üstü olduğu, iklim değişikliğinin siyasi bir tartışma konusu yapılmaması gerektiği,

- Paris Anlaşması'nın, muhalefet tarafından birçok defa talep edilmesine rağmen TBMM'nin onayına sunulmadığı, ilgili kamu kurumları arasında bir koordinasyon sorunu bulunduğu,

- Ülkemizin yenilenebilir enerji ve mikromobilite (bisikletli ulaşım) gibi alanlarda önemli adımlar attığı, son yıllarda çevre kirliliğinin kalıcı olarak önlenmesine yönelik plastik poşet kullanımının sınırlandırılması ile atıkların bertaraf edilmesine yönelik kanuni düzenlemeler yapıldığı, esasında Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı onaylamadan yeşil teknoloji ve yeşil büyüme alanında önlemler aldığı,

- Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadelede önemli adımlar atmakta gecikerek zaman kaybına uğradığı,

- Dünya'nın yeni bir ekonomik sisteme yöneldiği, artık çevreye duyarlı bir kalkınma modelinin kabul gördüğü, bunun dışında fosil yakıtı dayalı enerji üretimi ile yüksek karbon salınımı olan üretime finansman bulunamayacağı,

- Türkiye'nin yeşil teknolojiye yatırım sağlamaya odaklanan çok taraflı kalkınma bankalarından faydalanmaya devam ettiği,

- Türkiye'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlamakta geç kaldığı, sanayinin kısa sürede bu sürece uyum sağlamayacağı, bu nedenle yeşil teknolojiye yatırım sağlamaya odaklanan çok taraflı kalkınma bankalarından gerekli finansmanı bulmakta zorlanacağı,

- İklim değişikliği ile ilgili yangınlar, sel ve kuraklık gibi olaylar sıklıkla yaşanmasına rağmen sera gazının en önemli nedenleri arasında yer alan termik santrallere izin verilmeye devam ettiği, baca gazı salınımını önlemeye yönelik filtre zorunluluğunun ertelendiği,

- Türkiye'nin sera gazı salınımını azaltmak için yenilenebilir enerji yatırımlarına önem verildiği, 2020 yılında toplam enerji üretiminin %53'ünün yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edildiği, ayrıca Türkiye'nin "Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı"nda 2030 yılına kadar %21 oranında sera gazı azaltım hedefini belirlediği,

- Karbon salınımı yüksek olan demir-çelik, petro-kimya, çimento ve termik santral gibi sektörlere yönelik bir yeşil dönüşüm planlaması yapılması gerektiği,

- Ülkelerin kalkınmasında enerji arzının vazgeçilmez bir unsur olduğu, bu nedenle son yıllarda enerji arzını sağlamaya yönelik önemli yatırımlar yapıldığı, termik santrallerin bir zorunluluk olarak gündeme geldiği, gelişmiş ülkelerin de termik santralden elektrik enerji elde ettiği, termik santrallere bağımlılığı azaltılması amacıyla yenilenebilir enerji üretimine önemli teşvikler sağlandığı,

- Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı onaylanması ile ilgili alınacak kararlarda söz sahibi olacağı, Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlanacağı, böylece ikili ticaret anlaşmalarında Paris Anlaşması'na taraf olma zorunluluğu ya da Paris Anlaşması'nın uygulanmasına yönelik taahhüt talebinin ülkemiz açısından sorun olmayacağı,

- Paris Anlaşması'nın sera gazında mutlak azaltım konusunda ceza uygulamasının ya da belli bir emisyon azaltım seviyesini zorunlu tutma gibi bir mekanizmasının bulunmadığı, bu nedenle sera gazında mutlak azaltım ülkemizce istenmediği sürece gerekmeyeceği,

- Paris Anlaşması'nda bir zaman kaybı var şeklindeki eleştirilerin temelsiz olduğu, Çünkü Paris Anlaşması'nın, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin bir uygulama anlaşması olduğu, Paris Anlaşması'nın getirdiği düzenlemelerin geçen süreç içinde değerlendirildiği, gelinen noktada söz konusu Anlaşma'nın onaylanmasının Türkiye sanayisinin gelişmesine olumlu katkı sağlayacağı için bugün gündeme geldiği,

şeklinde konulara değinilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra, Komisyonumuzun genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi, oybirliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Muhammet Balta</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Hacı Turan</i>
Trabzon	Bursa	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Hacı Osman Akgül</i>	<i>Husret Dinç</i>	<i>Abdullah Ağralı</i>
Gümüşhane	Hakkâri	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Emin Şimşek</i>	<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>	<i>Semiha Ekinci</i>
Muş	Samsun	Sivas
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Akay</i>	<i>Aydın Özer</i>	<i>Ednan Arslan</i>
Şanlıurfa	Antalya	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Mahir Polat</i>	<i>Murat Bakan</i>	<i>Vecdi Gündoğdu</i>
İzmir	İzmir	Kırklareli
Üye	Üye	Üye
<i>Oya Ersoy</i>	<i>Murat Çepni</i>	<i>Ayşe Sibel Ersoy</i>
İstanbul	İzmir	Adana
Üye		Üye
<i>Zeki Hakan Sıdalı</i>		<i>Metin Ergun</i>
Mersin		Muğla

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

5/10/2021

Esas No: 2/3853

Karar No: 178

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 28/9/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin 21' inci Taraflar Konferansında kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Nisan 2016 tarihinde imzalanan "Paris Anlaşması"nın beyan ile birlikte onaylanmasına dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi, 1/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla "Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi" olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 1/10/2021 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Çevre Komisyonuna havale edilen 2/3853 esas numaralı Kanun Teklifi, 5/10/2021 tarihinde Çevre Komisyonunda görüşülerek kabul edilmiş ve hazırlanan rapor Komisyonumuza gönderilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına arz edilmiştir. Teklif, Komisyonumuzun 27'nci Yasama Dönemi 5/10/2021 tarihli 30'uncu toplantısında Dışışleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine dayanan ve Kyoto Protokolünün sona erme tarihi olan 2020 sonrası iklim değişikliği rejimini düzenlemeyi hedefleyen Anlaşma'nın beyan ile birlikte onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışışleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran tarafından;

İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin tüm insanlığın ortak meselesi olduğu, insan faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan ve atmosferin yapısını bozan değişikliklerin geldiği aşama için verilen "kırmızı alarm" uyarısına sebep olan en önemli unsurlardan birinin küresel ısınma olduğu, dünya genelinde mevcut eğilimin sürmesi hâlinde bu yüzyılın sonunda ortalama sıcaklık artışının 2,7 derece olacağını tahmin edildiği,

Son yirmi yılda yaşanan doğal felaketlerin yüzde 91'inin iklimle ilişkili olduğu, bu afetlerin ciddi ekonomik kayıplara da sebep olduğu, son dönemde dünyayı yoğunlukla meşgul eden göç sorununda da iklim değişikliğinin etkili olduğu,

1994'te yürürlük kazanan ve Türkiye'nin 2004 yılında taraf olduğu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin amacının atmosferdeki sera gazı birikimlerini sınırlamak ve ülkelerin bu konuda daha fazla yükümlülük üstlenmelerini sağlamak olduğu,

Taraf ülkelerin üstlenmeleri gereken yükümlülüklerle göre üç ayrı grup altında toplandığı ve bunların eklerle tanımlandığı, gelişmiş ülkelerden oluşan "Ek 1" listesindekilerin, sera gazı emisyonlarını sınırlandırmak ve bunun için somut tedbirler almakla yükümlü olduğu, "Donör ülkeler" olarak da tabir

edilen “Ek 2” listesindekilerin ise ilave olarak, gelişmekte olan ülkelere finans, teknoloji ve kapasite geliştirme desteği sağlamakla sorumlu tutulduğu, bu iki liste dışında kalan ülkelerin ise “Ek dışı” kabul edildiği, gelişmekte olan ülkeler olarak değerlendirildiği,

Türkiye’nin, sözleşme kabul edildiğinde OECD üyeliği nedeniyle “Ek 1” ve “Ek 2” listelerinde yer aldığı, sürecin başından itibaren, gelişmekte olan ülke olduğumuz vurgulanarak “Ek” listelerinden çıkma talebimizin gündemde tutulduğu, ülkemizin 2001 yılında “Ek 2” listesinden çıktığı,

İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’nin uygulama araçlarından ilkinin 1997’de kabul edilen ve 2005’te yürürlüğe giren Kyoto Protokolü olduğu, ülkemizin 2009 yılında taraf olduğu Protokolün geçerliliğinin 2020 itibarıyla sona erdiği, ikinci ve güncel uygulama aracının ise 2020 sonrasında düzenleyen, gündemimizdeki Paris Anlaşması olduğu, Anlaşma’nın 2015’teki müzakereler neticesinde 196 ülke tarafından kabul edildiği, ülkemizde de 22 Nisan 2016 tarihinde imzalandığı,

Anlaşmanın hedefinin, küresel sıcaklık artışını sanayileşme öncesi döneme kıyasla 2 derecenin altında, mümkünse 1,5 derece seviyesinde sabitlemek, 2050 yılında küresel olarak sıfır emisyonla ulaşmak ve salınan sera gazları ile yutulan gazlar arasında denge sağlamak olduğu, tarafların sera gazı salımlarının azaltılmasına yönelik taahhütte bulunmaları prensibinin altının çizildiği,

Henüz taraf olmasak da Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanımız çerçevesinde ülkemizin sera gazı azaltım hedefinin belirlendiği, buna göre 2030 yılı itibarıyla yüzde 21’e kadar artıştan azaltımın amaçlandığı,

Türkiye’nin şu anda Paris Anlaşması’na taraf olmayan 6 ülkeden 1’i olduğu, bununla birlikte, somut adım ve eylemlerle iklim değişikliğiyle mücadelede sorumluluklarını yerine getirdiği,

Paris Anlaşmasındaki yükümlülüklerin çok taraflı platformlarda giderek daha fazla karşımıza çıktığı, Anlaşmaya taraf olmamızın en büyük ticaret ortağımız olan Avrupa Birliği’yle ekonomik ilişkilerimizin ilerletilmesine de katkı sağlayacağı, taraf olmayan ülkelerin önümüzdeki dönemde yeşil teknolojiye yönelik finansman araçlarından yararlanamama riskiyle karşı karşıya kalabileceği,

Ulusal beyanımızla, Anlaşmayı gelişmekte olan bir ülke olarak uygulayacağımızın kayda geçirildiği; uluslararası iklim rejiminin, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler ilkesine dayandığı, bu ilkeye göre ülkelerin iklim değişikliğinin etkileri karşısında eşit olduğu ancak her birinin değişen kalkınma düzeyleri ve sera gazı emisyonlarında farklı paya sahip olduklarının da teslim edildiği, katkı beyanlarımızın bu prensip temelinde ulusal koşullarımıza bağlı olarak belirleneceği,

Paris Anlaşması kapsamında ülkelerin net sıfır emisyon hedeflerini belirledikleri, bazı ülkelerin net sıfır emisyon için 2050 tarihine işaret ettikleri, Türkiye olarak 2053 yılında net sıfır emisyonla ulaşma hedefimizin açıklandığı,

ifade edilmiş;

Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Mehmet Emin Birpınar tarafından;

Paris Anlaşması’yla ve İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’yle ilgili müzakerelerin yaklaşık sekiz senedir yürütüldüğü, sürecin ülkemizde ciddi olarak takip edildiği, 1992’de Türkiye’nin OECD kurucu üyesi, aynı zamanda Avrupa Birliği aday ülkesi olması itibarıyla -o dönem olumlu gibi değerlendirilse de- emisyon hacmi yüksek olan ülkeleri içeren Ek-1 listesine hatta diğer ülkelere finans yardımı yapacak ülkeleri içeren Ek-2 listesine eklenmesinin sıkıntılı bir durum oluşturduğu,

Doğaya saygılı ve sürdürülebilir kalkınma modeli denilen Yeşil Kalkınma hamlesini gerçekleştirmemizin gerektiği, Sayın Cumhurbaşkanımızın koyduğu 2053 hedefinin çok kıymetli olduğu ve iyi çalışılması gerektiği,

Bir iklim şurası yapılarak kısa, orta ve uzun vadede 2053'e giden yolda stratejilerimizin belirlenmesinin gerektiği, ardından da bir iklim kanununa ihtiyaç olduğu, böyle bir kanunun özellikle Avrupa Birliği'nin Yeşil Mutabakatı ve karbon vergisi konusundaki kuralları yönünden önem arz edeceği,

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Dünya Bankasıyla yaptığı projeye, Türkiye'deki karbon ticaretinin nasıl yapılabileceği ve karbon vergisinin nasıl belirlenebileceği konularında çalışmalar yapıldığı, bu konuda çıkacak bir kanunla da Avrupa Birliğine uyum sağlanacağı ve daha az emisyonlu bir dünyaya ulaşılabileceğinin değerlendirildiği,

ifade edilmiş;

Komisyon üyeleri tarafından;

Anlaşma'nın ülkemiz tarafından imzalanmasındaki beş yıllık gecikmenin Türkiye'nin itibarını aşındırdığı ve çevre konusundaki çıkarlarına zarar verdiği,

Ülkemizin dünyanın en gelişmiş 10 ülkesinden biri olma vizyonu ile yıllardır İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ekindeki listelerden çıkmak için verilen uğraş arasında ciddi bir çelişki bulunduğu,

Ülkemizin Avrupa Birliği'nin iklim ve çevre konularındaki pek çok fonundan faydalanan bir ülke olduğu ancak kuralların tüketim alışkanlıklarımıza yansımada sorunlar görüldüğü, uygulama alanında da bu kararlılığın sürdürülmesinin gerektiği,

Uygulamada tarım ve orman alanlarının tahrip edilmesi, termik santral sayısının dolayısıyla fosil yakıt kullanımının artması gibi hususların Paris Anlaşması'nın getireceği yükümlülükler ile farklılaşan bir durum ortaya koyacağı,

Maden şirketlerine genellikle ormanlık arazilere yakın yerler için ruhsat verildiği, izlenen tarım politikalarının, tarım arazilerinin imara açılmasının iklim krizine yaptığı büyük katkının da masaya yatırılması gereken konulardan olduğu, Paris İklim Anlaşması'nın imzalandığı ancak gerekliliklerinin yerine gelip gelmeyeceğinin bilinemediği,

2012 yılında BM Sekreteryasına sunduğumuz Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı'nda 430 milyon ton toplam sera gazı emisyonunun yer aldığı, 2030'da bunun 1,175 milyar tona çıkacağı ve bu miktarın 929 milyona çekileceğinin ifade edildiği, ancak 2019'da TÜİK'in yayınladığı son sera gazı emisyon envanterine göre emisyonun 2019'da zaten 506 milyon olduğu, 430 milyondan yedi yılda 506 milyona çıktığı, ülke olarak biz böyle bir taahhütte bulunurken, ekonomik durumları bizden çok farklı olarak değerlendirilemeyecek iki Latin Amerika ülkesi Arjantin ve Brezilya'nın 2030'a gelindiğinde 2005 yılındaki seviyenin de altına inmeyi taahhüt ettikleri,

Göç başta olmak üzere, ülkemizin millî güvenliğimizi ilgilendiren meselelerle alakalı iklim değişikliğiyle ve aynı zamanda Paris İklim Anlaşması çerçevesinde bir çalışmasının olup olmadığı,

1990 ile 2015 yılları arasında pek çok çerçeve anlaşmanın yapıldığı, anlaşmalara binaen yıllık emisyon azaltım hedeflerinin aksine emisyon oranının iki katına çıktığı, bu nedenle uluslararası iklim rejiminin başarısız olduğu,

Bugüne kadar Anlaşma kapsamında öngörülen fon için toplanması hedeflenen miktarın ancak yüzde 10'unun toplanabildiği,

Anlaşma ile iklim krizinin mali yükünün kime yüklendiği, "Yeşil İklim Fonu"ndan kimlerin yararlandığı,

Paris Anlaşması'nın bir finans anlaşması olduğu, ekolojik varlıkların kaybolması ve eski kaynakların çok pahalı olması sonucu yeni bir ekonomik düzenin öngörüldüğü,

Anlaşma ile enerjide dönüşümü sağlayacak altyapı yatırımlarının fonlanması ile fosil şirketlerin yerine yenilenebilir enerji şirketleri ile düşük karbonlu bina yapan inşaat şirketlerinin, jeomühendislik şirketlerinin desteklenmesinin öngörüldüğü,

Bugün yapılması gerekenin acil iklim durumunun ilan edilmesi olduğu,
hususlarında yöneltilen görüş ve sorulara cevaben Dışişleri Bakan Yardımcısı tarafından;

Paris Anlaşması'nın ülkemizce 2016'da imzalandığı, bütün ilgili kurumlarımızın bu yönde beş yıl boyunca ortaya koyduğu görüşmelerin, ülkemizin maksimum kazanımla bu anlaşmayı imzalamaya hazır olduğu bir dönemde ve özellikle buradaki statümüzden kaynaklanan olumsuzlukları minimize etmeye yönelik müzakereler sebebiyle beş yıl geçtikten sonra imzalandığı, burada Türkiye'nin herhangi bir kaybının söz konusu olmadığı,

Anlaşma'nın çok ciddi yaptırımlar getirmeyen ama önemli taahhütler ortaya koyan bir irade beyanı olduğu, ülkemiz açısından da dünyada ortaya konulan ve iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele anlamında çok ciddi sonuçlar doğuracak bu kalkınma modeline inancın ve desteğin ortaya konulduğu bir irade beyanı olduğu,

Türkiye'nin bir G-20 ülkesi olarak ve dünyanın en çok insani kalkınma yardımları hamlesinde bulunan ülkelerinden biri olarak, gelişmiş ülke iddiasıyla çelişen bir pozisyonu savunmadığı, aksine çevrenin kirletilmesinde, küresel iklim değişikliğinde sorumluluğu daha çok olan ülkelere nispeten daha çok sorumlulukla yüzleşme konusundaki itirazını hayata geçirdiği ve ulusal beyanımızla da aslında ortaya koyulan konunun bu olduğu,

Finansman tartışmalarının bu anlaşma kapsamında son derece tali olarak değerlendirilmesi gerektiği, burada tartışılacak finansman miktarının Türkiye'nin kapasitesiyle kıyas dahi kabul etmeyecek seviyede olduğu,

Türkiye'nin uluslararası ölçekte oluşturulan Yeşil İklim Fonu'ndan da bulunduğu kategori itibarıyla yararlanmasının söz konusu olmadığı, burada 100 milyar dolarlık taahhüdün son derece cüzi bir kısmı olan 8,8 milyar dolarlık kısmın toplanabildiği ve bunun 6 milyar doların üzerindeki kaynağının özellikle Ek dışı ülkelerin kullanımına projelendirilmiş durumda olduğu, harcamaların bu projelerin hayata geçmesi nispetinde takip edildiği,

Avrupa Birliğinin bu tartışmalar sonucunda hayata geçirdiği Yeşil Mutabakatın kabul edilme tarihinin 2019 olduğu, dolayısıyla burada bir gecikmenin söz konusu olmadığı, 2019'dan bu yana Avrupa Birliği içerisindeki tartışmaları da yönlendirici şekilde Türkiye'nin bu sürecin içerisinde olduğu ve nihayetinde Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatına uyum kapsamında ülkemizin de kendi Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı Temmuz ayında Resmi Gazete'de yayımlayarak bu konudaki iradesini ortaya koyduğu,

OECD ve G-20 ülkesi olarak Anlaşmayı onaylayan son ülke olmamızla ilgili olarak, burada kendi hak ve menfaatlerimizin takipçisi olup anlaşmayı en hazır olduğumuz dönemde imzalamanın esas alındığı, ulusal çıkarların prestijin önünde geldiği,

Paris İklim Anlaşması'nın uygulanmasına yardımcı olmak üzere OECD içerisinde Uluslararası İklim Eylem Programı (IPCC) denilen bir mekanizma teşkil edildiği, Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı onaylamadığı hâlde OECD içerisinde bu programın katılımcı ülkelerinden biri olduğu,

Dünya Bankasının 140 milyon insanın 2050 yılına kadar iklim değişikliği sebebiyle göçe tabi olacağını, yer değiştireceğini tahmin ettiği, Türkiye için göçün farklı boyutlarının bulunduğu, şu anda göç kapasitesi anlamında gerçekten limitlerimizin zorlandığı,

Türkiye için iklim değişikliğinin göçe etkisinin bu aşamada daha çok iç göç boyutuyla ele alınan bir konu olduğu, ancak önümüzdeki dönemde yer değiştirmesi tahmin edilen 140 milyon insan için hedef ülke konumuna gelmemek, böyle bir tehdidi ortadan kaldırmak için gerekli hazırlıkların sürdürüldüğü, bu bağlamda İçişleri Bakanı başkanlığında ihdas edilen bir Göç Kurulu mekanizmasının bulunduğu, Göç Kurulu toplantılarında da iklim değişikliğinin göçe etkisi bağlamında kapsamlı tartışmaların gerçekleştirildiği,

Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı tarafından;

Her sözleşmenin kendine has özelliklerinin olduğu, örneğin, Montreal Sözleşmesi'nde Türkiye'nin gelişmekte olan ülke statüsünde olduğu, müzakerelerin ülkemizin çıkarı nedeniyle doğru konumlandırığımız yere göre yürütüldüğü,

Türkiye'nin Anlaşmada Ek-1 ülkesi olmasına karşın Ek-1 ülkelerinden farklı bir yapısının olduğu, Küresel Çevre Fonu'ndan (GEF) ülkemizin ancak yoğun müzakereler sonucunda faydalandığı,

Türkiye'nin konumunun biraz farklılık arz ettiği, örneğin IMF ve Dünya Bankasının birçok ifadesinde gelişmekte olan bir ülke olarak anıldığı ancak ilgili sözleşme özelinde değerlendirme yapılmasının gerektiği,

Dünyada hangi ülkelerin gelişmiş ülke, hangilerinin gelişmekte olan ülke olduğunu gösteren bir listenin bulunmadığı, gelişmişlik düzeyinin ve ülkelerin yıllar içerisinde değişmesi nedeniyle bu anlaşmanın dinamik olması gerektiği,

Paris Anlaşması'yla ilgili Türkiye'nin Ek-1'den farklı bir ülke kararı alınmasına ilişkin talebinin siyasi olarak kabul edilmediği,

Ülkelerin bu sözleşmeyi meclislerinden geçirirken kendi çıkarlarını koruyan beyanlarda buldukları,

Yeşil İklim Fonu'nda toplanan 8,8 milyar doların 6,2 milyarlık kısmının bu zamana kadar 177 projeye verildiği, söz konusu projelerin daha çok Asya-Pasifik, Afrika, Latin Amerika, Karayipler, Doğu Avrupa, öncelikle Afrika ve en az gelişmiş küçük ada ülkelerine verildiği,

Dünya Bankasıyla emisyon ticaret sistemini Türkiye'de bugün hayata geçirecek MRV isimli bir projenin gerçekleştirildiği,

Sanayide iklim dostu ürün üretme zorunluluğunun doğduğu, ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Hasan Turan ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	İstanbul	Antalya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Tulay Hatımoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İzmir	Adana	Ankara
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Haluk Koç</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Ankara	Aydın	Balıkesir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kamil Erozan</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Kamil Aydın</i>
Bursa	Bursa	Erzurum
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Derya Bakkak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Eskişehir	Gaziantep	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>	<i>Yunus Emre</i>	<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>Niyazi Güneş</i>
İstanbul	İstanbul	Karabük
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye	
	<i>İsmail Özdemir</i>	
	Kayseri	

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP'UN TEKLİFİ

**PARİS ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin 21 inci Taraflar Konferansında kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Nisan 2016 tarihinde imzalanan "Paris Anlaşması"nın beyan ile birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**PARİS ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

PARİS ANLAŞMASI

Bu Anlaşma'nın Tarafları,

Bundan sonra "Sözleşme" olarak adlandırılacak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin Tarafları olarak,

Taraflar Konferansı'nın on yedinci oturumunda 1/CP.17 sayılı kararla kurulan Durban Güçlendirilmiş Eylem Platformu'na uygun olarak,

Farklı ulusal koşullar ışığında, hakkaniyet ilkesi, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve tarafların görece kabiliyetleri dahil olmak üzere Sözleşme'nin ilkeleri rehberliğinde Sözleşme'nin hedefine ulaşmak amacıyla,

Mevcut en iyi bilimsel bilgiye dayanarak iklim değişikliğiyle ilgili acil tehdiye karşı etkili ve ileriye dönük mücadele ihtiyacını kabul ederek,

Sözleşme'de belirtildiği şekilde, özellikle iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı hassas durumda olan Gelişmekte Olan Ülkelerin özel ihtiyaçları ve koşullarını da ayrıca kabul ederek,

Teknolojiye fon sağlanması ve teknoloji transferi konusunda en az gelişmiş ülkelerin özel ihtiyaçları ve koşullarını dikkate alarak,

Tarafların sadece iklim değişikliğinden değil, iklim değişikliğine karşı alınan tedbirlerin etkilerinden de etkilenebileceğini kabul ederek,

İklim değişikliği eylemleri, müdahaleleri ve etkileri ile sürdürülebilir kalkınmaya adil erişim ve yoksulluğun ortadan kaldırılması arasındaki yapısal ilişkiyi vurgulayarak,

Gıda güvenliğinin güvence altına alınması ve açlığın sona erdirilmesinin temel öncelik olduğunu ve gıda üretim sistemlerinin iklim değişikliğinin olumsuz etkileri karşısında özel olarak hassas durumda olduğunu kabul ederek,

Ulusal düzeyde tanımlanmış kalkınma öncelikleri doğrultusunda, işgücünün adil geçişi ile onurlu ve nitelikli işler oluşturmanın gerektirdiği şartları dikkate alarak,

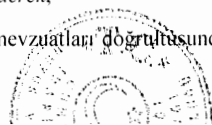
İklim değişikliğinin insanoğlunun ortak bir endişe konusu olduğunu ve Tarafların, iklim değişikliğinin ele alınması için eyleme geçerken insan hakları, sağlık hakkı, yerli halklar, yerel topluluklar, göçmenler, çocuklar, engelli bireyler ve hassas durumdaki kişilerin hakları ve kalkınma hakkının yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların güçlendirilmesi ve kuşaklar arası adalet konularına yönelik sorumluluklarına saygı göstermeleri, bunları teşvik etmeleri ve dikkate almaları gerektiğini de göz önünde bulundurarak,

Sözleşme'de atıfta bulunulan sera gazı yutak ve rezervuarlarının uygun şekilde korunmasının ve geliştirilmesinin önemini kabul ederek,

Okyanuslar dahil olmak üzere tüm ekosistemlerin bütünlüğünü sağlamanın ve bazı kültürler tarafından Toprak Ana olarak kabul edilen biyolojik çeşitliliği korumanın önemine dikkat çekerek ve iklim değişikliğiyle mücadele için eyleme geçerken "iklim adaleti" kavramının bazıları için önemine dikkat çekerek,

Bu Sözleşme'de belirtilen konularda eğitim, öğretim, kamu farkındalığı, kamunun katılımı, kamunun bilgiye erişimi ve her seviyede işbirliğinin önemini teyit ederek,

İklim değişikliğiyle mücadelede Tarafların ilgili ulusal mevzuatları doğrultusunda devletin ve çeşitli aktörlerin her seviyede katılımının önemini kabul ederek,

Anlaşma'ya Taraf olan gelişmiş ülkelerin liderlik ettiği sürdürülebilir yaşam tarzı ve sürdürülebilir tüketim ve üretim eğilimlerinin iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir rol oynadığı da ayrıca kabul ederek,

Aşağıdakiler üzerinde anlaşmaya varmıştır:

Madde 1

Bu Anlaşma'da , Sözleşme'nin 1. Maddesinde yer alan tanımlar geçerlidir. Ayrıca:

1. "Sözleşme", 9 Mayıs 1992 tarihinde New York'ta kabul edilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi anlamına gelir.
2. "Taraflar Konferansı", Sözleşme Tarafları Konferansı anlamına gelir.
3. "Taraf" bu Anlaşma'nın Tarafı anlamına gelir.

Madde 2

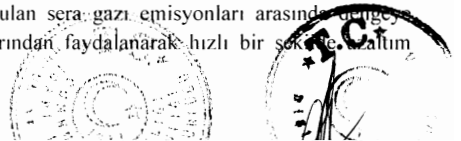
1. Hedefi dahil olmak üzere Sözleşme'nin uygulanmasını geliştirmek amacıyla bu Anlaşma, sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun ortadan kaldırılması çabaları bağlamında iklim değişikliği tehdidine yönelik küresel müdahaleyi aşağıda belirtilenler aracılığıyla güçlendirmeyi amaçlamaktadır:
 - (a) İklim değişikliği risk ve etkilerini önemli ölçüde azaltacağı bilinciyle, küresel ortalama sıcaklıktaki artışı sanayileşme öncesindeki seviyeye göre 2°C'nin oldukça altında tutmak ve sıcaklık artışını sanayileşme öncesi dönemdeki seviyelerin 1,5°C üzeri ile sınırlandırmak için çaba göstermek;
 - (b) Gıda üretimini tehdit etmeyecek şekilde, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlayabilme kabiliyetini artırmak, iklim değişikliğine direnci geliştirmek ve düşük emisyonlu kalkınmayı teşvik etmek;
 - (c) Finans akışlarını, düşük sera gazı emisyonları ve iklim değişikliğine dirençli kalkınmaya yönelik eğilimle tutarlı hale getirmek.
2. Bu Anlaşma, farklı ulusal koşullar ışığında, hakkaniyet, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ilkesi ve tarafların görece kabiliyetlerini yansıtabilecek şekilde uygulanacaktır.

Madde 3

İklim değişikliğine karşı küresel mücadeleye yönelik ulusal katkılar doğrultusunda bütün Taraflar, Anlaşma'nın 2. Maddede belirtilen amacına ulaşmak için 4, 7, 9, 10, 11 ve 13. Maddelerde tanımlandığı üzere iddialı çabalar üstlenecek ve bunları tebliğ edecektir. Bu Anlaşma'nın etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, gelişmekte olan Taraf ülkelere destek verme ihtiyacı da göz önünde bulundurularak, tüm Tarafların çabaları zaman içerisinde bir ilerleme ortaya koyacaktır.

Madde 4

1. Madde 2'de belirtilen uzun vadeli sıcaklık hedefinin gerçekleştirilebilmesi amacıyla Taraflar, gelişmekte olan Taraf ülkeler için en iyi seviyeye ulaşmanın daha uzun süreceğini göz önünde bulundurarak, sera gazı emisyonlarında küresel düzeyde en iyi seviyeye ulaşmayı ve bu seviyeye ulaşılmasının ardından, hakkaniyet temelinde ve sürdürülebilir kalkınma ile yoksulluğun ortadan kaldırılması bağlamında, bu yüzyılın ikinci yarısında antropojenik emisyon kaynakları ile yutaklar tarafından tutulan sera gazı emisyonları arasında dengeyi sağlamak için mevcut en iyi bilimsel olanaklarından faydalanarak hızlı bir şekilde azaltım çalışmaları gerçekleştirmeyi amaçlar.

2. Tarafların her biri ulaşmayı amaçladığı ulusal katkıları hazırlar, tebliğ eder ve muhafaza eder. Taraflar, bu katkıların hedeflerine ulaşmak amacıyla ülke içi azaltım tedbirleri uygular.
3. Tarafların müteakip ulusal katkıları, Taraf ülkenin o sırada geçerli olan ulusal katkısına kıyasla bir ilerleme içerecek olup farklı ulusal koşullar ışığında, ortak fakat farklılaştırılmış sorumlulukları ve tarafların görece kabiliyetlerini yansıtan, mümkün olan en iddialı seviyeleri sunacaktır.
4. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, ekonomi genelinde mutlak emisyon azaltım hedefleri belirleyerek liderlik etmeyi sürdürmelidir. Gelişmekte olan Taraf ülkeler, azaltım çabalarını geliştirmeye devam etmelidir; bu ülkeler, farklı ulusal koşullar ışığında, ekonomi genelinde emisyon azaltım ya da sınırlama hedeflerine doğru ilerleme konusunda teşvik edilmektedir.
5. Gelişmekte olan Taraf ülkelerin, destekler sayesinde eylemleri için daha iddialı hedefler belirleyebilecek olması göz önünde bulundurularak, 9, 10 ve 11. Maddeler uyarınca bu Maddenin uygulanması için gelişmekte olan Taraf ülkelere destek sağlanır.
6. En az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada Devletler kendi özel durumlarını yansıtacak şekilde düşük emisyonlu kalkınmaya yönelik stratejiler, planlar ve eylemleri hazırlayabilir ve tebliğ edebilir.
7. Tarafların uyum faaliyetleri ve/veya ekonomik çeşitlendirme planları sonucunda azaltıma yönelik ortak faydalar, bu Madde kapsamında azaltım konusunda elde edilecek çıktılara katkıda bulunabilir.
8. Ulusal katkılarını tebliğ ederken tüm Taraflar 1/CP.21 sayılı karar ve Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı'nın diğer ilgili kararları uyarınca netlik, şeffaflık ve anlaşılabilirlik açısından gerekli bilgileri sunar.
9. Tarafların her biri, 1/CP.21 sayılı karar ve Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı'nın diğer ilgili kararları uyarınca her beş yılda bir ulusal katkılarını tebliğ eder ve 14. Maddede atıfta bulunulan küresel durum değerlendirmesinin sonuçları hakkında bilgi alır.
10. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, ilk oturumunda, ulusal katkıları için ortak zaman çerçevelerini değerlendirir.
11. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansında kabul edilen ilkeler ışığında, Taraflardan herhangi biri, herhangi bir zaman, iddialılık seviyesini artıracak şekilde mevcut ulusal katkısını yeniden düzenleyebilir.
12. Taraflarca tebliğ edilen ulusal katkıları, sekreteryaya tarafından muhafaza edilen bir kamu siciline kaydedilir.
13. Taraflar, ulusal katkılarından sorumludur. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansında kabul edilen ilkeler doğrultusunda kendi ulusal katkılarına tekabül eden antropojenik emisyonlar ve giderimler ile ilgili hesap verirken Taraflar, çevresel bütünlük, şeffaflık, doğruluk, tamlik, karşılaştırılabilirlik, tutarlılık ilkelerini gözetir ve çifte sayımın önlenmesini sağlar.
14. Bu Madde'nin 13. paragrafındaki hükümler ışığında Taraflar, ulusal katkıları bağlamında antropojenik emisyonlar ve giderimlere ilişkin azaltım eylemlerini dikkate alarak ve uygun şekilde, Sözleşme kapsamındaki mevcut yöntem ve ilkeler dikkate alınarak hazırlamalıdır.

15. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması sırasında karşı önlemlerin etkilerinden en fazla etkilenen ekonomilere sahip Tarafların, özellikle de gelişmekte olan Taraf ülkelerin kaygılarını dikkate alır.
16. Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatları ve bunların üye Devletleri dahil olmak üzere, bu Madde'nin ikinci paragrafı uyarınca beraber hareket etme konusunda anlaşmaya varmış olan Taraflar, ulusal katkılarını tebliğ ederken, ilgili dönemde her bir Tarafa tahsis edilmiş emisyon seviyesi dahil olmak üzere, sekreteryaya bu anlaşmanın koşullarını bildirir. Bunun ardından sekreteryaya, Sözleşme'nin Taraflarına ve imzacılarına, anlaşmanın koşulları hakkında bilgi verir.
17. Böyle bir anlaşmanın taraflarının her biri, bu maddenin 13. ve 14. paragrafları ile 13. ve 15. Maddeler doğrultusunda, yukarıda 16. paragrafta atıfta bulunulan anlaşmada belirlendiği şekilde kendi emisyon seviyesinden sorumludur.
18. Taraflar, kendisinin de bu Anlaşmaya Taraf olduğu bir bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı çerçevesinde ve bu teşkilatla birlikte hareket ederlerse, bu teşkilatının her üye Devleti tek başına ve bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı ile birlikte, bu Maddenin 13. ve 14. paragrafları ile 13. ve 15. Maddeler doğrultusunda, bu Maddenin 16. paragrafı kapsamında tebliğ edilen anlaşmada belirtilen emisyon seviyesinden sorumludur.
19. Bütün Taraflar, 2. Maddeyi de göz önünde bulundurarak, farklı ulusal koşullar ışığında, ortak fakat farklılaştırılmış sorumlulukları ve görece kabiliyetleri dikkate alarak uzun vadeli düşük emisyonlu kalkınma stratejileri geliştirmeye ve bunları tebliğ etmeye çalışmalıdır.

Madde 5

1. Sözleşme'nin 4. Maddesi 1(d) paragrafında belirtildiği üzere Taraflar, uygun olan şekilde, ormanlar da dahil olmak üzere sera gazı yutak ve rezervlerini korumak ve güçlendirmek için eyleme geçmelidir.
2. Taraflar, ormansızlaşmadan ve ormanların bozulmasından kaynaklanan emisyonların azaltılmasına, korumanın rolüne, ormanların sürdürülebilir yönetimine ve gelişmekte olan ülkelerdeki orman karbon stoklarının güçlendirilmesine yönelik faaliyetlere ilişkin politika yaklaşımları ve olumlu teşvikler ile; ormanların bütüncül ve sürdürülebilir yönetimi için ortak azaltım ve uyum yaklaşımları gibi alternatif politika yaklaşımları için Sözleşme kapsamında kabul edilmiş ilgili ilke ve kararlarla belirlendiği üzere, sonuç temelli ödemeler dahil olmak üzere, mevcut çerçeveyi uygulamaya ve desteklemeye yönelik adımlar atmaya teşvik edilir; bu doğrultuda, bu tür yaklaşımların karbon dışı faydalarının da teşvik edilmesinin önemi dikkate alınır.

Madde 6

1. Taraflar, azaltım ve uyum eylemlerinin iddialılık seviyesini artırmak ve sürdürülebilir kalkınma ile çevresel bütünlüğü teşvik etmek amacıyla ulusal katkılarının uygulanmasında bazı Tarafların gönüllü işbirliği yapmayı tercih edebileceklerini kabul eder.
2. Taraflar, uluslararası olarak transfer edilen azaltım çıktılarının ulusal katkılara yönelik kullanımını içeren gönüllü işbirliği yaklaşımlarına katılırken, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansında kabul edilen ilkeler doğrultusunda, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eder, çevresel bütünlüğü ve yönetim dahil olmak üzere uygulamalarda şeffaflığı temin eder, diğerler konuların yanı sıra çifte sayımı önlemlerini de sağlamak amacıyla sağlıklı hesap tutar.

3. Bu Anlaşma kapsamında, uluslararası olarak transfer edilen azaltım çıktılarının ulusal katkılara yönelik kullanımı gönüllülük esasına dayanır ve katılan Tarafların onayına tabidir.
4. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı'nın yetkisi ve rehberliğinde, sera gazı emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunmak ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek amacıyla işbu Anlaşmada, Tarafların gönüllülük esasına göre kullanabilecekleri bir mekanizma oluşturulmuştur. Bu mekanizma, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı'na belirlenen bir organ tarafından gözetilir ve aşağıdakileri amaçlar:
 - (a) Sürdürülebilir kalkınmayı teşvik ederken, sera gazı emisyonlarının azaltımını desteklemek;
 - (b) Bir Tarafça yetkilendirilen kamu kurumları ve özel kuruluşlar tarafından sera gazı emisyonlarının azaltımına katılımı teşvik etmek ve kolaylaştırmak;
 - (c) Ulusal katkısına ulaşmak için başka bir Tarafça da kullanılabilecek emisyon azaltımlarıyla sonuçlanan azaltım faaliyetlerinden yararlanacak ev sahibi Tarafın emisyon seviyelerinin azaltılmasına katkı sağlamak;
 - (d) Küresel emisyonlarda genel bir azaltım sağlamak.
5. Bu Maddenin 4. paragrafında belirtilen mekanizmadan kaynaklanan emisyon azaltımları, ulusal katkısına ulaştığını göstermek için bir başka Tarafça kullanılmışsa, bu durumda ev sahibi Tarafın ulusal katkısına ulaştığını göstermek için kullanılmaz.
6. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, bu Maddenin 4. paragrafında belirtilen mekanizma kapsamındaki faaliyetlerden elde edilen kazançların bir kısmının idari masrafları karşılamak ve bunun yanı sıra iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı özellikle hassas durumdaki gelişmekte olan Taraf ülkelerin uyum maliyetlerinin karşılanmasına yardımcı olmak için kullanılmasını sağlar.
7. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının ilk oturumunda, bu Maddenin 4. paragrafında belirtilen mekanizmaya yönelik kurallar, yöntemler ve prosedürler belirlenir.
8. Taraflar, sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğu ortadan kaldırma bağlamında, koordineli ve etkili bir şekilde, uygun olduğu doğrultuda, diğerlerinin yanı sıra azaltım, uyum, finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme gibi yöntemler dahil olmak üzere, ulusal katkıların uygulanmasına yardımcı olmak için entegre, bütüncül ve dengeli piyasa dışı yaklaşımların Taraflarca kullanılabilir olmasının önemini dikkate alır. Bu yaklaşımlar şunları amaçlar:
 - (a) Azaltım ve uyum konusundaki iddialılığı teşvik etmek,
 - (b) Ulusal katkıların uygulanmasında kamu ve özel sektörün katılımını arttırmak,
 - (c) Araçlar ve ilgili kurumsal düzenlemeler arasında koordinasyon olanağı sağlamak.
9. Bu Maddenin 8. paragrafında atıfta bulunulan piyasa dışı yaklaşımları teşvik etmek amacıyla, işbu Anlaşmada sürdürülebilir kalkınmaya yönelik piyasa dışı yaklaşımlara ilişkin bir çerçeve tanımlanmıştır.

Madde 7

1. Taraflar işbu Anlaşmayla, sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmak ve 2. Maddede belirtilen sıcaklık hedefi bağlamında uyum müdahalelerinin yeterli düzeyde olmasını sağlamak amacıyla

uyum kapasitesini geliştirmeye, iklim değişikliğine direnci güçlendirmeye ve iklim değişikliği karşısındaki hassasiyeti azaltmaya uyum hususunda küresel bir hedef belirlemiştir.

2. Taraflar, uyumun; yerel, alt ulusal, ulusal, bölgesel ve uluslararası boyutlarda herkesçe karşılaşılan küresel bir güçlük olduğunu ve iklim değişikliğinin olumsuz etkileri karşısında özellikle hassas durumdaki gelişmekte olan Taraf ülkelerin ivedi ve acil ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak insanları, geçim kaynaklarını ve ekosistemleri korumak amacıyla iklim değişikliğine yönelik uzun vadeli küresel mücadelenin önemli bir unsuru olup buna katkıda bulunduğunu dikkate alır.
3. Gelişmekte olan Taraf ülkelerin uyum çabaları, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının ilk oturumunda kabul edilecek yöntemlere göre tanınır.
4. Taraflar, mevcut uyum ihtiyacının önemli olduğunu, daha yüksek azaltım seviyelerinin ilave uyum çabalarına duyulan ihtiyacı azaltabileceğini ve daha büyük uyum ihtiyaçlarının daha büyük uyum maliyetlerine yol açabileceğini kabul eder.
5. Taraflar, uygun olan şekilde, uyum konusunu ilgili sosyo-ekonomik politikalar ile çevre politikaları ve eylemlerine entegre etmek amacıyla, hassas grupları, toplulukları ve ekosistemleri göz önünde bulundurarak uyum eyleminin ülkeye özel, toplumsal cinsiyete duyarlı, katılımcı ve tamamen şeffaf bir yaklaşım takip etmesi, mevcut en iyi bilim ve uygun durumlarda geleneksel bilgiye, yerli halkın bilgisine ve yerel bilgi sistemlerine dayanması gerektiğini kabul eder.
6. Taraflar, uyum çabalarında uluslararası işbirliğine destek vermenin ve özellikle iklim değişikliğinin olumsuz etkileri karşısında en hassas durumdaki gelişmekte olan Taraf ülkelerin ihtiyaçlarını dikkate almanın önemini kabul eder.
7. Taraflar, Cancun Uyum Çerçevesini dikkate alarak, uyum konusunda eylemlerini geliştirmeye yönelik işbirliklerini aşağıda belirtilen alanlar dahil olmak üzere güçlendirmelidir:
 - (a) Uyum eylemleriyle ilgili olarak bilim, planlama, politika ve uygulamalar bağlamında uygun şekilde bilgi, iyi uygulamalar, deneyimler ve edinilen dersleri paylaşmak;
 - (b) İlgili bilgilerin sentezini desteklemek ve Taraflara teknik destek ile rehberlik sağlamak amacıyla, bu Anlaşmaya vesile olan Sözleşme kapsamındaki dahil olmak üzere kurumsal düzenlemeleri güçlendirmek,
 - (c) Araştırmalar, iklim sisteminin ve erken uyarı sistemlerinin sistematik olarak gözlemlenmesi de dahil olmak üzere iklime yönelik bilimsel bilgileri, iklim hizmetlerine bilgi sunacak ve karar almayı destekleyecek şekilde güçlendirmek;
 - (d) İyi uygulamaları teşvik edici şekilde, etkili uyum uygulamaları, uyum ihtiyaçları, öncelikler, uyum eylemleri ve çabaları, güçlükler ve eksikliklere yönelik verilen ve alınan desteklerin tespit edilmesinde gelişmekte olan Taraf ülkelere yardımcı olmak;
 - (e) Uyum eylemlerinin etkililiğini ve kalıcılığını geliştirmek.
8. Birleşmiş Milletlerin uzman kurum ve kuruluşları, bu Maddenin 5. paragrafında yer alan hükümler göz önünde bulundurularak, Tarafların bu Maddenin 7. paragrafında belirtilen eylemleri uygulamaya yönelik çabalarını desteklemeye teşvik edilir.
9. Tarafların her biri, uygun şekilde, ilgili planlar, politikalar ve/veya katkıların geliştirilmesi veya güçlendirilmesi dahil olmak üzere uyum planlama süreçlerine ve eylemlerin uygulanmasına katkı; bunlar aşağıdakileri içerebilir:

- (a) Uyum eylemlerinin, taahhütlerinin ve/veya çabalarının uygulanması;
 - (b) Ulusal uyum planlarını hazırlama ve uygulama süreci;
 - (c) Hassas kişiler, yerler ve ekosistemler göz önünde bulundurularak, ulusal öncelikli eylemlerin oluşturulması amacıyla, iklim değişikliği etkilerinin ve hassasiyetin değerlendirilmesi;
 - (d) Uyum planları, politikaları, programları ve eylemlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve bunlardan dersler edinilmesi;
 - (e) Ekonomik çeşitlendirme ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi dahil olmak üzere çeşitli yöntemlerle sosyo-ekonomik ve ekolojik sistemlerin direncinin geliştirilmesi.
10. Tarafların her biri, gelişmekte olan Taraf ülkelere herhangi bir ilave yük getirmeden, önceliklerini, uygulama ve destek ihtiyaçlarını, plan ve eylemlerini içerebilecek bir uyum bildirimini, uygun şekilde, düzenli olarak sunmalı ve güncellemelidir.
11. Bu Maddenin 10. paragrafında belirtilen uyum bildirimini; ulusal uyum planı, 4. Maddenin 2. paragrafında atıfta bulunulan ulusal katkı ve/veya ulusal bildirim dahil olmak üzere diğer bilgi veya belgelerin bir parçası olarak ya da bunlarla birlikte, uygun şekilde, düzenli olarak sunulur ve güncellenir.
12. Bu Maddenin 10. paragrafında atıfta bulunulan uyum bildirimini, sekreteryaya tarafından muhafaza edilen bir kamu siciline kaydedilir.
13. 9, 10 ve 11. Maddelerin hükümleri uyarınca ve bu Maddenin 7, 9, 10 ve 11. paragraflarının uygulanması için gelişmekte olan Taraf ülkelere sürekli ve güçlendirilmiş uluslararası destek sağlanır.
14. 14. Maddede atıfta bulunulan küresel durum değerlendirmesi, diğerlerinin yanı sıra:
- (a) Gelişmekte olan Taraf ülkelerin uyum çabalarını dikkate alır;
 - (b) Bu Maddenin 10. paragrafında atıfta bulunulan uyum bildirimini göz önünde bulundurularak, uyum eyleminin uygulanmasını geliştirir;
 - (c) Uyumun ve uyuma verilen desteğin yeterliliği ve etkililiğini gözden geçirir;
 - (d) Bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen küresel hedefe ulaşmada kaydedilen genel ilerlemeyi gözden geçirir.

Madde 8

1. Taraflar, aşırı hava olayları ve yavaş gelişen olaylar dahil olmak üzere iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve zararların engellenmesi, en aza indirilmesi ve ele alınmasının önemi ile kayıp ve zarar riskinin azaltılmasında sürdürülebilir kalkınmanın oynadığı rolün önemini kabul eder.
2. İklim Değişikliğinin Etkilerinden kaynaklı Kayıp ve Zararlar için Varşova Uluslararası Mekanizması, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı'nın yetkisi ve yönlendirmesi altında yürütülür ve Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının belirlediği şekilde geliştirilip güçlendirilebilir.
3. Taraflar, Varşova Uluslararası Mekanizması dahil olmak üzere çeşitli yollarla, uygun şekilde işbirliği ve kolaylaştırmaya dayalı olarak iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden kaynaklanan kayıp ve zararlarla ilgili anlayışı, eylemleri ve destekleri geliştirmelidir.

4. Bu doğrultuda, anlayış, eylemler ve desteklerin geliştirilmesine yönelik işbirliği ve kolaylaştırma yapılabilecek alanlar aşağıdakileri de içerebilir:
 - (a) Erken uyarı sistemleri;
 - (b) Acil durumlara hazırlık;
 - (c) Yavaş gelişen olaylar;
 - (d) Geri dönüşü olmayan ve kalıcı kayıp ve zararlara yol açabilecek olaylar;
 - (e) Kapsamlı risk değerlendirmesi ve yönetimi;
 - (f) Risk sigortası olanakları, iklim risk havuzu ve diğer sigorta çözümleri;
 - (g) Ekonomik olmayan kayıplar;
 - (h) Toplulukların, geçim kaynaklarının ve ekosistemlerin dirençliliği.
5. Varşova Uluslararası Mekanizması, Anlaşma kapsamındaki mevcut organlar ve uzman gruplarla, bunların yanı sıra da Anlaşma'nın dışındaki ilgili kuruluş ve uzman organlarla işbirliği yapar.

Madde 9

1. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, Sözleşme kapsamındaki mevcut yükümlülüklerinin devamı olarak, gelişmekte olan Taraf ülkelere hem azaltım hem de uyum konusunda yardımcı olmak amacıyla finans kaynağı sağlar.
2. Diğer Taraflar da gönüllülük esasına dayalı olarak bu tür bir desteği sunmaya veya sunmayı devam ettirmeye teşvik edilir.
3. Küresel çabanın bir parçası olarak, Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, kamu fonlarının önemli rolünü göz önünde bulundurarak ve gelişmekte olan Taraf ülkelerin ihtiyaçları ile önceliklerini dikkate alarak ülkeye özel stratejilerin desteklenmesi de dahil olmak üzere çeşitli eylemler aracılığıyla geniş bir kaynaklar, araçlar ve kanallar yelpazesi ile iklim finansmanının harekete geçirilmesine liderlik etmeye devam etmelidir. İklim finansmanının bu şekilde harekete geçirilmesi, daha önceki çabaların ötesinde bir ilerleme göstermelidir.
4. Genişletilmiş finans kaynaklarının sunulmasında, uyum ve azaltım arasında bir denge sağlanması amaçlanmalıdır; bu doğrultuda, ülkeye özel stratejiler dikkate alınmalı, uyum için kamu kaynakları ve hibe bazı kaynaklara olan ihtiyaç göz önünde bulundurularak, en az gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan küçük ada Devletleri gibi iklim değişikliğinin olumsuz etkileri karşısında özellikle hassas durumda bulunan ve önemli kapasite kısıtlarına sahip gelişmekte olan Taraf ülkelerin öncelikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır.
5. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, mümkünse, gelişmekte olan Taraf ülkelere sağlanacak kamu mali kaynaklarının tahmini seviyeleri de dahil olmak üzere, iki yılda bir bu Maddenin 1. ve 3. paragrafları ile ilgili gösterge niteliğindeki kantitatif ve kalitatif bilgileri uygun şekilde tebliğ eder. Kaynak sağlayan diğer Taraflar, bu bilgileri iki yılda bir gönüllülük esasına dayalı olarak sunmaya teşvik edilir.
6. 14. Maddede belirtilen küresel durum değerlendirmesi, Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkelerin ve/veya Anlaşma organlarının sunduğu iklim finansmanı bilgilerini dikkate alır.
7. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, 13. Maddenin 13. paragrafında belirttiği üçüncü Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının ilk oturumunda kabul edilecek yöntemler, prosedürler ve ilkeler doğrultusunda iki yılda bir, gelişmekte olan Taraf

lkeler için kamu müdahaleleri aracılığıyla sunulan ve harekete geçirilen desteğe yönelik Şeffaf ve tutarlı bilgiler sunar. Diğer Taraflar da bunu yapmaya teşvik edilir.

8. Uygulama birimleri de dahil olmak üzere, Sözleşme'nin Finans Mekanizması, bu Anlaşma'nın finans mekanizması niteliğindedir.
9. Sözleşme'nin Finans Mekanizmasının uygulama birimleri de dahil olmak üzere bu Anlaşmaya hizmet eden kurumlar, ulusal iklim stratejileri ve planları bağlamında, özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada Devletler dahil olmak üzere gelişmekte olan Taraf lkeler için sadeleŐtirilmiŐ onay prosedürleri ve geliştirilmiş hazırlık desteği aracılığıyla, mali kaynaklara etkin erişim sunulmasını amaçlar.

Madde 10

1. Taraflar, iklim değişikliğine direnci arttırmak ve sera gazı emisyonlarını azaltmak amacıyla teknoloji geliŐtirmenin ve teknoloji transferinin tam manasıyla geekleŐtirilmesinin önemine yönelik uzun vadeli bir vizyonu paylaŐmaktadır.
2. Bu Anlaşma kapsamında azaltım ve uyum eylemlerinin uygulanması için teknolojinin önemini dikkate alarak ve teknolojinin kullanılması ve yaygınlaŐtırılmasına yönelik mevcut çabaları göz önünde bulundurarak, Taraflar, teknoloji geliştirme ve teknoloji transferi konusundaki iŐbirlięini güçlendirir.
3. Sözleşme kapsamında kurulan Teknoloji Mekanizması, bu Anlaşmaya hizmet eder.
4. Bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen uzun vadeli vizyon doğrultusunda, bu Anlaşma'nın uygulanmasını desteklemek amacıyla, teknoloji geliştirme ve teknoloji transferi konularında geliŐtirilen eylemleri teşvik etmek ve kolaylaştırmak bakımından, Teknoloji Mekanizmasının çalışmalarına genel bir rehberlik sağlamak amacıyla, işbu Anlaşmayla bir teknoloji erevesi oluşturulmuştur.
5. İklm değişikliğine yönelik etkili ve uzun vadeli bir küresel mücadele ve ekonomik büyüme ile sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi için yenilik çalıŐmalarını hızlandırmak, teşvik etmek ve bunlara olanak sağlamak büyük öneme sahiptir. Buna yönelik çabalar, uygun Şekilde, Teknoloji Mekanizması ve finans araçları dahil olmak üzere Sözleşme'nin Finans Mekanizması tarafından, işbirliğine dayalı araştırma ve geliştirme yaklaşımları temelinde ve gelişmekte olan Taraf ülkelerde özellikle teknoloji döngüsünün ilk aŐamalarında teknolojiye erişimi kolaylaştırmak amacıyla desteklenir.
6. Bu Maddenin uygulanması için, gelişmekte olan Taraf ülkelere azaltım ile uyum arasında bir denge kurabilmek için teknoloji döngüsünün farklı aŐamalarında teknoloji geliştirme ve teknoloji transferine ilişkin işbirliğine dayalı eylemleri güçlendirmek amacıyla, finans desteği dahil olmak üzere, destek sunulur. 14. Maddede belirtilen küresel durum değerlendirmesinde, gelişmekte olan Taraf ülkelere sunulan teknoloji geliştirme ve teknoloji transferi desteğine yönelik çabalarla ilgili mevcut bilgiler dikkate alınır.

Madde 11

1. Bu Anlaşma kapsamında kapasite geliştirme çalışmaları; uyum ve azaltım eylemlerinin uygulanması dahil olmak üzere iklim değişikliği konusunda etkili eylemlerde bulunabilmesi amacıyla, özellikle en az gelişmiş ülkeler gibi en az kapasiteye sahip ülkeler ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı en hassas durumdaki gelişmekte olan küçük ada Devletleri gibi gelişmekte olan Taraf ülkelerin kapasitelerini ve kabiliyetlerini güçlendirilmesi ve

teknolojinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve kullanılması, iklim finansmanına erişim, eğitim ve kamu farkındalığının ilgili unsurları ve bilginin şeffaf, zamanında ve doğru bir şekilde iletilmesi hususlarını kolaylaştırmalıdır.

2. Kapasite geliştirme çalışmaları ülkeye özel, ulusal ihtiyaçlara dayanan ve bunları karşılayan nitelikte olmalıdır ve ulusal, alt-ulusal ve yerel düzeyler dahil olmak üzere özellikle gelişmekte olan Taraf ülkeler açısından Tarafların sahiplenme yaklaşımını teşvik etmelidir. Kapasite geliştirme çalışmaları, Sözleşme kapsamındaki kapasite geliştirme faaliyetlerinden edinilenler dahil olmak üzere, alınan dersler temelinde yönlendirilmeli ve katılımcı, farklı alanlarla ilişkili ve toplumsal cinsiyete duyarlı, etkili ve tekrarlayan bir süreç olmalıdır.
3. Tüm Taraflar, gelişmekte olan Taraf ülkelerin bu Anlaşmayı uygulama kapasitelerini arttırmak için işbirliği yapmalıdır. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan Taraf ülkelerde kapasite geliştirme çalışmalarına desteği arttırmalıdır.
4. Bu Anlaşmanın uygulanması için bölgesel, iki taraflı ve çok taraflı yaklaşımlar dahil olmak üzere çeşitli yollarla, gelişmekte olan Taraf ülkelerin kapasitesini güçlendiren bütün Taraflar, kapasite geliştirmeye yönelik bu eylemlerini veya tedbirlerini düzenli olarak tebliğ eder. Gelişmekte olan Taraf ülkeler, bu Anlaşmanın uygulamasına yönelik kapasite geliştirme planları, politikaları, eylemleri ve tedbirlerinde kaydedilen ilerlemeyi düzenli olarak tebliğ etmelidir.
5. Kapasite geliştirme faaliyetleri, bu Anlaşmaya vesile olan Sözleşme kapsamında oluşturulan uygun kurumsal düzenlemeler de dahil olmak üzere, bu Anlaşma'nın uygulanmasını desteklemeye yönelik uygun kurumsal düzenlemeler aracılığıyla güçlendirilir. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının ilk oturumunda kapasite geliştirmeye ilişkin birincil kurumsal düzenlemeler görüşür ve karara bağlanır.

Madde 12

Taraflar, uygun şekilde, iklim değişikliği eğitimi, kamu farkındalığı, kamu katılımı ve kamunun bilgiye erişimini güçlendirmeye yönelik tedbirler alma konusunda işbirliği yapar ve bu Anlaşma kapsamındaki güçlendirme eylemleri için bu adımların önemini kabul eder.

Madde 13

1. Karşılıklı güven tesis etmek ve etkili uygulamayı teşvik etmek amacıyla, Tarafların farklı kapasitelerini göz önünde bulunduran ve ortak deneyimi temel alan bir esnekliğe sahip, eylem ve desteklere yönelik geliştirilmiş bir şeffaflık çerçevesi işbu Anlaşmayla oluşturulmuştur.
2. Şeffaflık çerçevesi, kapasiteleri doğrultusunda ihtiyaç duyan gelişmekte olan Taraf ülkelere bu Maddenin hükümlerinin uygulanmasında esneklik sağlar. Bu Maddenin 3. paragrafında belirtilen yöntem, prosedür ve ilkeler bu esnekliği yansıtır.
3. Şeffaflık çerçevesi, gelişmekte olan Taraf ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada Devletlerin özel durumlarını göz önünde bulundurarak, Sözleşme kapsamındaki şeffaflık düzenlemelerini temel alır, bunları geliştirir ve kolaylaştırıcı, ulusal egemenliğe saygılı, müdahaleci olmayan, cezaya dayanmayan bir şekilde uygulanır ve Taraflar üzerine gereksiz yük getirmekten kaçınır.
4. Ulusal bildirimler, iki yıllık raporlar ve iki yılda bir sunulan güncelleme raporları, uluslararası değerlendirme ve gözden geçirme, uluslararası istişare ve analizler dahil olmak üzere, Sözleşme kapsamındaki şeffaflık düzenlemeleri bu Maddenin 13. paragrafında belirtilen yöntem, prosedür ve ilkelerin geliştirilmesi için başvuru deneyiminin bir kısmını oluşturur.

5. Eylemlere yönelik şeffaflık çerçevesinin amacı; Sözleşme'nin 2. Maddesinde belirtilen hedef ışığında, 14. Madde kapsamındaki küresel durum değerlendirmesine bilgi sunmak amacıyla, iyi uygulamalar, öncelikler, ihtiyaçlar ve eksiklikler dahil olmak üzere, 4. Madde kapsamında Tarafların münferit ulusal katkılarının ve 7. Madde kapsamında Tarafların uyum çalışmalarının gerçekleştirilmesine yönelik ilerlemelerin netleştirilmesini ve takip edilmesini de içerecek şekilde, iklim değişikliği eylemlerine ilişkin net bir anlayış sağlamaktır.
6. Desteklere yönelik şeffaflık çerçevesinin amacı; 14. Madde kapsamındaki küresel durum değerlendirmesine bilgi sunmak amacıyla, 4, 7, 9, 10 ve 11. Maddeler kapsamındaki iklim değişikliği eylemleri bağlamında ilgili münferit Taraflarca verilen ve alınan desteklerin netleştirilmesi ve mümkün olan ölçüde, verilen toplam mali desteğe ilişkin bir genel bilgi sunulmasıdır.
7. Tarafların her biri, düzenli olarak aşağıdaki bilgileri sunar:
 - (a) Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli tarafından kabul edilen ve Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansınca hemfikir olunan iyi uygulama yöntemleri kullanılarak hazırlanan, antropojenik emisyon kaynakları ile yutaklar tarafından tutulan sera gazı emisyonlarına ilişkin ulusal envanter raporu;
 - (b) 4. Madde kapsamındaki ulusal katkının uygulanması ve gerçekleştirilmesinde kaydedilen ilerlemenin takip edilmesi için gerekli bilgi.
8. Tarafların her biri, ayrıca, uygun şekilde, 7. Madde kapsamında iklim değişikliğinin etkileri ve uyuma ilişkin bilgi sunmalıdır.
9. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler 9, 10 ve 11. Maddeler kapsamında gelişmekte olan Taraf ülkelere verilen finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme desteğine ilişkin bilgi sunar ve destek veren diğer Taraflar da bu bilgileri sunmalıdır.
10. Gelişmekte olan Taraf Ülkeler, 9, 10 ve 11. Madde kapsamında finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme alanlarında ihtiyaç duyulan ve alınan desteğe ilişkin bilgi sunmalıdır.
11. Bu Maddenin 7. ve 9. paragrafları kapsamında Taraflarca sunulan bilgiler, 1/CP.21 sayılı karara göre teknik uzmanlar tarafından gözden geçirilir. Kapasiteleri doğrultusunda buna ihtiyaç duyan gelişmekte olan Taraf ülkeler için bu gözden geçirme süreci, kapasite geliştirme ihtiyaçlarının belirlenmesine ilişkin yardımcı da içerir. Ayrıca, Tarafların her biri, 9. Madde kapsamındaki çabalarının ve ulusal katkılarının uygulanması ile gerçekleştirilmesinde kaydedilen ilerlemenin kolaylaştırıcı ve çok taraflı bir şekilde değerlendirilmesi sürecine katılır.
12. Bu paragraf kapsamındaki teknik uzman gözden geçirmesi, ilgili durumlarda, Taraf ülkece verilen desteğin değerlendirilmesini ve ulusal katkısının uygulanması ile gerçekleştirilmesinin değerlendirilmesini içerir. Gözden geçirmede, Taraf ülkece geliştirilmesi gereken alanlar ayrıca belirlenir ve bu Maddenin 2. paragrafı kapsamında Tarafa sağlanan esnekliği dikkate alarak, bilgilerin 13. paragrafta belirtilen yöntem, prosedür ve ilkelerle tutarlılığı da gözden geçirilir. Gözden geçirmede, gelişmekte olan Taraf ülkelerin ulusal kabiliyetleri ve koşullarına özel olarak dikkat edilir.
13. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, ilk oturumunda, Sözleşme kapsamında şeffaflıkla ilgili düzenlemelerde edinilen deneyimi temel alarak ve bu Maddenin hükümlerini ayrıntılı olarak inceleyerek, eylemlerin ve desteklerin şeffaflığına yönelik, uygun şekilde, ortak yöntemler, prosedürler ve ilkeler kabul eder.
14. Bu Maddenin uygulanması için gelişmekte olan ülkelere destek verilir.

15. Gelişmekte olan taraf ülkelerin şeffaflığa ilişkin kapasitelerini geliştirmelerine de sürekli olarak destek verilir.

Madde 14

1. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, bu Anlaşmanın amacı ve uzun vadeli hedeflerine ulaşılmasında kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmek üzere, Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin düzenli durum tespiti yapar (“küresel durum değerlendirmesi”). Bunu, azaltım, uyum, uygulama ve destek araçları dikkate alınarak, hakkaniyet ilkesi ve mevcut en iyi bilimsel bilgiler ışığında, kapsamlı ve kolaylaştırıcı bir şekilde yerine getirir.
2. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, ilk küresel durum değerlendirmesini 2023 yılında yürütür ve Taraflar Konferansı aksini kararlaştırılmadığı takdirde bu tarihten sonra beş yılda bir gerçekleştirir.
3. Küresel durum değerlendirmesinin sonucu, bu Anlaşma'nın ilgili hükümleri doğrultusunda Taraflar ülkelere, eylem ve desteklerinin ulusal düzeyde güncellenmesi ve geliştirilmesi hususunda ve iklim eylemlerine yönelik uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi konusunda bilgi sunar.

Madde 15

1. Bu Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını kolaylaştırmak ve bu hükümlere uygunluğu teşvik etmek üzere, işbu Anlaşma ile bir mekanizma oluşturulmuştur.
2. Bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen mekanizma, uzman bazlı ve kolaylaştırıcı yapıdaki bir komiteden oluşup, şeffaf, çekişmesiz ve cezai olmayan bir şekilde işler. Komite, Tarafların görece kabiliyetlerine ve ulusal koşullarına özellikle dikkat eder.
3. Komite, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının ilk oturumunda kabul edilen yöntem ve prosedürler kapsamında işler ve Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı yıllık raporlamada bulunur.

Madde 16

1. Sözleşmenin en yüksek organı olan Taraflar Konferansı, işbu Anlaşma Taraflar toplantısı niteliğindedir.
2. Bu Anlaşma'nın Tarafı olmayıp Sözleşme'ye Taraf olanlar, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının herhangi bir oturumuna gözlemci olarak katılabilir. Taraflar Konferansı, bu Anlaşma Taraflar toplantısı niteliğinde düzenlendiğinde, bu Anlaşma kapsamındaki kararlar yalnızca Anlaşma Taraflarınca alınır.
3. Taraflar Konferansı bu Anlaşma Taraflar toplantısı niteliğinde düzenlendiğinde, Taraflar Konferansı Bürosunun, Sözleşme'ye Taraf olup o dönemde bu Anlaşma'ya Taraf olmayan birini temsil eden herhangi bir üyesi yerine, bu Anlaşma Taraflarınca ve arasından seçilecek ilave bir üye getirilir.
4. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı bu Anlaşma'nın uygulanmasını düzenli olarak gözden geçirir ve etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak için yetkisi dahilinde gerekli kararları alır. Bu Anlaşma kapsamında kendisine verilen işlevleri yerine getirir ve:

- (a) Bu Anlaşmanın uygulanması için gerekliliğine karar verilen yardımcı organları kurar ve
- (b) Bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli olabilecek diğer görevleri de ifa eder.

5. Taraflar Konferansının usul kuralları ve Sözleşme kapsamında uygulanan mali prosedürler, gerekli değişikliklerle birlikte, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansında oybirliğiyle aksine karar verilmediği sürece, geçerlidir.
6. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının ilk oturumu, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten sonra planlanan Taraflar Konferansının ilk oturumuyla birlikte, sekretarya tarafından düzenlenir. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının daha sonraki olağan oturumları, Taraflar Konferansınca aksi bir karar alınmadığı takdirde, Taraflar Konferansının olağan oturumları ile birlikte düzenlenir.
7. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansının olağanüstü oturumları, Taraflar Konferansının gerekli gördüğü hallerde veya Taraflardan birinin yazılı isteği üzerine, Sekretaryanın söz konusu isteği Taraflara tebliğ etmesinden sonraki altı ay içerisinde Tarafların en az üçte birinin desteklemesi şartı ile düzenlenir.
8. Birleşmiş Milletler Teşkilatı, Birleşmiş Milletler'in uzman kuruluşları ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ile Sözleşme'ye taraf olmayıp bunlara taraf veya gözlemci olan üye Devletler, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı oturumlarında gözlemci sıfatıyla temsil edilebilirler. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı oturumuna gözlemci sıfatıyla temsil edilmeyi arzu ettiklerini Sekretaryaya haber vermiş olan, Sözleşme'nin kapsadığı konularda yetkili Ulusal, Uluslararası, Hükümet veya Hükümet dışı tüm kurum ve kuruluşlar, mevcut Tarafların en az üçte birinin reddi bulunmaması kaydı ile bu sıfatla kabul edilebilirler. Gözlemcilerin kabulü ve katılımı, bu maddenin 5. paragrafında belirtilen usul kurallarına tabidir.

Madde 17

1. Sözleşme'nin 8. Maddesi ile kurulan sekretarya, bu Anlaşma'nın sekretaryası niteliğindedir.
2. Sözleşme'nin sekretaryanın görevlerine ilişkin 8. Maddesinin 2. paragrafı ve sekretaryanın işleyişine yönelik düzenlemelerle ilgili 8. Maddesinin 3. paragrafı, gerekli değişikliklerle birlikte, bu Anlaşmaya için de geçerlidir. Sekretarya ayrıca bu Anlaşma ve Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı kapsamında kendisine verilen işlevleri yerine getirir.

Madde 18

1. Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı ve Sözleşme'nin 9. ve 10. Maddeleri kapsamında kurulan Uygulama Yardımcı Organı, bu Anlaşmanın sırasıyla Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı ve Uygulama Yardımcı Organı olarak hizmet verir. Bu iki organın işleyişine ilişkin Sözleşme hükümleri, gerekli değişikliklerle birlikte, bu Anlaşma için de geçerlidir. Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı ve Uygulama Yardımcı Organının toplantıları, sırasıyla Sözleşmenin Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı ve Uygulama Yardımcı Organı toplantılarıyla birlikte düzenlenir.
2. Bu Anlaşma'ya Taraf olmayıp Sözleşme'ye Taraf olanlar, yardımcı organların tüm toplantılarına gözlemci olarak katılabilirler. Yardımcı organlar bu Anlaşmanın yardımcı organları olarak faaliyet gösterdiklerinde, işbu Anlaşma kapsamında kararlar yalnızca bu Anlaşma'ya Taraf olanlar tarafından alınır.
3. Sözleşme'nin 9. ve 10. Maddeleri kapsamında kurulan yardımcı organlar bu Anlaşma'ya ilişkin konulardaki işlevlerini yerine getirdiklerinde, bu yardımcı organların bürolarını Sözleşme'ye

Taraf olup o dönemde bu Anlaşma'ya Taraf olmayan birini temsil eden herhangi bir üyesi yerine, bu Anlaşma'ya Taraf olanlar arasından ve tarafından seçilecek ilave bir üye getirilir.

Madde 19

1. Bu Anlaşma'da atıfta bulunulanlar dışında, Sözleşme ile veya Sözleşme kapsamında kurulmuş yardımcı organlar ya da diğer kurumsal düzenlemeler, Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı'nın kararı üzerine bu Anlaşma'ya hizmet verir. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, bu yardımcı organlar veya düzenlemeler tarafından yerine getirilecek görevleri belirler.
2. Paris Anlaşması Taraflar toplantısı niteliğindeki Taraflar Konferansı, bu tür yardımcı organlar ve kurumsal düzenlemelere rehberlik sağlayabilir.

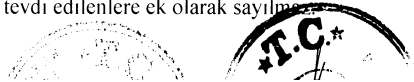
Madde 20

1. Bu Anlaşma imzaya açılacak olup Sözleşme'ye Taraf olan Devletler ve bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatlarının onayına, kabulüne ya da uygun bulmasına tabiidir. Birleşmiş Milletlerin New York'taki merkezinde 22 Nisan 2016 tarihinden 21 Nisan 2017 tarihine kadar imzaya açıktır. Bu Anlaşma, imzaya kapandığı son tarihten itibaren katılıma açık olacaktır. Onay, kabul, uygun bulma ve katılım belgeleri Depoziter'e tevdi edilir.
2. Anlaşmadan doğan tüm yükümlülükler, üye Devletlerinden herhangi biri Taraf olmadığı halde Anlaşma'ya Taraf olan herhangi bir bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı için bağlayıcı niteliktedir. Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatının bir veya daha fazla üyesinin Anlaşma'ya Taraf olması halinde, bu teşkilat ve üye Devletleri, bu Anlaşmadan doğan yükümlülüklerinin ifası için her birinin üstlenecekleri sorumluluklar hususunda karar verir. Bu tür durumlarda, teşkilat ve Üye Devletler, Anlaşmadan doğan hakları aynı zamanda kullanma hakkını haiz değildirlir.
3. Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatları, onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerinde, Anlaşma'nın kapsadığı konularla ilgili olarak yetkilerinin derecesini belirtirler. Ayrıca, bu teşkilatlar, yetkilerinin derecesinde meydana gelen tüm önemli değişiklikleri, Taraflara bildirecek olan Depoziter'e bildirirler.

Madde 21

1. İşbu Anlaşma, Sözleşme'nin toplam küresel sera gazı emisyonlarının minimum tahmini yüzde 55'ine neden olan en az 55 Tarafının kendi onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerini tevdi etmelerini izleyen otuzuncu gün yürürlüğe girer.
2. Bu Madde'nin sadece 1. paragrafında geçerli olmak üzere, "toplam sera gazı emisyonları" ifadesi Sözleşme'ye Taraf olanların bu Anlaşma'yı kabul etme tarihinde ya da öncesinde bildirdikleri en güncel miktar anlamına gelmektedir.
3. Onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdiinden sonra, Sözleşme'yi onaylayan, kabul eden veya Sözleşme'ye katılan her Devlet veya bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı için Anlaşma, bu Devlet veya teşkilatın onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdi tarihini izleyen otuzuncu gün yürürlüğe girer.
4. 1. paragrafın amacı açısından, bir bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı tarafından tevdi edilen herhangi bir belge, teşkilata üye Devletlerce tevdi edilenlere ek olarak sayılır.

Madde 22

Sözleşme'nin, Sözleşmede yapılacak değişikliklerin kabulüne ilişkin 15. Maddesinin hükümleri gerekli değişikliklerle birlikte bu Anlaşma'ya uygulanır.

Madde 23

1. Sözleşme'nin, Sözleşme eklerinin kabulü ve değişikliğine ilişkin 16. Maddesinin hükümleri gerekli değişikliklerle birlikte bu Anlaşma'ya uygulanır.
2. Ekler, bu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasıdır ve açıkça aksi ifade edilmediği sürece, bu Anlaşma'ya yapılacak atıf aynı zamanda eklere de yapılacak atıf anlamına gelir. Bu ekler bilimsel, teknik, prosedürel veya idari niteliğe sahip listeler, formlar ve diğer tanımlayıcı nitelikte materyaller ile sınırlıdır.

Madde 24

Sözleşme'nin uyumsuzlukların çözümüne ilişkin 14. Maddesinin hükümleri gerekli değişikliklerle birlikte bu Anlaşma'ya uygulanır.

Madde 25

1. Bu Maddenin ikinci paragrafında belirtilenler hariç olmak üzere, Anlaşma'ya taraf olanların her biri bir oy hakkına sahiptir.
2. Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatları, kendi yetki alanlarına giren konularda, Anlaşma'ya Taraf olan kendi Üye Devletlerinin sayısına eşit oy sayısı ile, oy kullanma hakkına sahiptirler. Bu teşkilatlar, eğer kendi Üye Devletlerinden herhangi birisi oy hakkını kullanmış ise oy hakkı kullanmayacak veya kullanmamış ise oy hakkını kullanabilecektir.

Madde 26

Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın Genel Sekreteri Anlaşma'nın Depoziter'idir.

Madde 27

İşbu Anlaşma'ya hiç bir çekince konulamaz.

Madde 28

1. Anlaşma'nın, bir Taraf için yürürlüğe girdiği tarihten üç yıl sonrasında itibaren söz konusu Taraf, Depoziter'e yazılı bildirimde bulunarak Anlaşma'dan çekilebilir.
2. Anlaşma'dan çekilme bildirimiminin Depozitör tarafından alındığı tarihten bir yıl geçtikten sonra veya bildirimde belirtilecek herhangi bir daha ileri tarihte, söz konusu çekilme yürürlüğe girer.
3. Sözleşme'den çekilen herhangi bir Taraf, Anlaşma'dan da çekilmiş olarak kabul edilir.

Madde 29

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri eşit derecede geçerli olan bu Anlaşma'nın orijinal nüshası, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

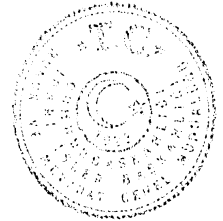
İkibinonbeş yıl Aralık ayının on ikinci günü Paris'te AKDEDİLMİŞTİR.

İşbu Anlaşma, aşağıda imzası bulunan tam yetkili temsilciler tarafından usulüne uygun olarak imzalanmıştır.

BEYAN

Türkiye Cumhuriyeti, 9 Mayıs 1992 tarihli Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris Anlaşmasında açıkça ve kesin olarak kabul edilen “hakkaniyet, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve görelî kabiliyetler” temelinde ve Sözleşmenin Taraflar Konferansında kabul edilen 26/CP.7, 1/CP.16, 2/CP.17, 1/CP.18 ve 21/CP.20 sayılı kararlarını hatırlatarak, Paris Anlaşmasını geliştirmekte olan bir ülke olarak ve ulusal katkı beyanları çerçevesinde, Anlaşmanın ve mekanizmalarının ekonomik ve sosyal kalkınma hakkına hâlel getirmemesi kaydıyla uygulayacağını beyan eder.

TBMM Basımevi - 2021